

Podstawowe dane osobowe recenzenta
dr hab. Rafał Grząka
Sztuki muzyczne, dyscyplina artystyczna instrumentalistyka
Adres do korespondencji:
Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie
ul. Okólnik 2, 00-368 Warszawa

Warszawa 5.11.2020

Recenzja pracy doktorskiej Pana mgra Cezarego Paciorka

Zlecniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Uchwała Rady Senatu nr 99/2020 z dnia 7 września 2020, zlecenie podjęte w oparciu o art. 14 ust. 2 pkt 2 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki w zw. z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Dotyczy:

- Uchwały Nr 30/2018-2019 Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku z dnia 17 grudnia 2018 roku w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego mgr. Cezarego Paciorka i wyznaczeniu promotora w osobie dra hab. Macieja Grzywacza.
- Uchwały nr 99/2020 Senatu Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku z dnia 7 września 2020 roku w sprawie wyznaczenia recenzentów w przewodzie doktorskim mgra Cezarego Paciorka.

Senat Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku działał w oparciu o art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, w związku z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 roku Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Podstawowe dane o kandydacie:

Pan mgr Cezary Paciorek urodził się 10 maja 1968 roku w Wejherowie. Naukę gry na akordeonie rozpoczął w wieku siedmiu lat w Szkole Muzycznej I stopnia w Wejherowie w klasie Ewy Jadowskiej, a następnie w Szkole

Muzycznej II stopnia w Gdańsku-Wrzeszczu w klasie Józefa Madanowskiego. W 1993 roku ukończył Akademię Muzyczną im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku w klasie akordeonu prof. Krzysztofa Olczaka.

Zainteresowanie mgra Cezarego Paciorka muzyką jazzową i rozrywkową objawiło się już w szkole średniej, czego potwierdzeniem jest trzecia nagroda zdobyta w konkursie na kompozycję na Festiwalu Jazz Jantar w 1987 roku. Niespełna dziesięć lat później artysta został zaproszony do nagrania płyty *Dances* pełniąc rolę akordeonisty w zespole Zbigniewa Namysłowskiego. Była to swoista przepustką do festiwali jazzowych w całej Europie, a płyta odcisnęła bardzo mocne piętno w środowisku jazzowym, w którym do tej pory akordeon zajmował marginalne miejsce.

W latach 1998-2011 mgr Cezary Paciurek zajmował pierwsze miejsce w ankiecie *Jazz Top* miesięcznika *Jazz Forum* w kategorii *Instrumenty różne-akordeon*. Ponadto, na uwagę zasługują Jego koncerty z big bandami prowadzonymi przez Marię Schneider (jednej z najważniejszych kompozytorek muzyki big-bandowej, w jej utworach bardzo ważne miejsce zajmuje akordeon), które odbyły się w ramach *Warsaw Summer Jazz Days 2009* oraz *Bielskiej Zadymki Jazzowej 2012*.

Doktorant za swą działalność został uhonorowany Nagrodą Prezydenta Wejherowa, Pomorską Nagrodą Artystyczną (2014), ponadto jest laureatem stypendium dla twórców kultury z budżetu Województwa Pomorskiego (2017).

Od 2012 roku mgr Cezary Paciurek jest pedagogiem Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska Pana mgra Cezarego Paciorka zatytułowana **Akordeonista w zespole jazzowym na podstawie płyty *Kaszëbë according to Cezary Paciurek*** składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym (płyta CD) oraz jego opisu, tworząc logicznie przemyślany całościowy kształt zagadnienia.

Chciałbym w tym miejscu zwrócić uwagę na pewną niezgodność z przedstawioną dokumentacją. W złożonej w 2018 roku koncepcji, dzieło artystyczne miało opierać się na projekcie **Emil Kowalski in memoriam**, a nie, mającym swą premierę koncertową w 2015 roku, ***Kaszëbë according to Cezary Paciurek***. Mimo to, Doktorant pozostał wierny założonej w koncepcji metodzie badawczej, a wyniki Jego działań są imponujące. Poddane analizie kaszubskie melodie ludowe w jazzowych aranżacjach Doktoranta, dają znacznie ciekawszy obraz zastosowania i funkcjonowania akordeonu w zespole jazzowym niż opisywanie tego zjawiska w, także bardzo wartościowej, ale jednak emanującej jazzem, twórczości Emila Kowalskiego.

GR

Dzieło artystyczne pt *Kaszebe according to Cezary Paciorek*, obejmuje prezentację następujących utworów:

1. *Zasôł jô tam pszénicã* - mel. ludowa
2. *Sekretë* - mel. ludowa
3. *Pòczekôj dzéweczkò* - mel. ludowa
4. *Kòzeł* - mel. ludowa
5. *Kaszëbë wòłają nas* - sł. i muz. Antoni Pepliński/Tomasz Fopke
6. *Wele wele wetka* - mel. ludowa
7. *Rëbôk* - sł. i muz. Jan Trepczyk
8. *Na kamiszkù sedzała* - mel. ludowa
9. *Hej, mòrze, mòrze* - sł. i muz. Jan Trepczyk
10. *Majewô wanoga* - sł. i muz. Jan Trepczyk
11. *Rëbôcë* - sł. i muz. Jan Trepczyk
12. *Mòje stronë* - sł. Jan Piepka, muz. Jan Trepczyk
13. *Kòzeł* - mel. ludowa, wersja II
14. *Pòczekôj dzéweczkò* - mel. ludowa, wersja II

Na płycie wystąpili:

- Paulina Grochowska - śpiew
- Maciej Sikala - saksofon
- Piotr Lemańczyk - kontrabas
- Adam Golicki - perkusja
- Cezary Paciorek - akordeon (1-12), pianino elektryczne Rhodes (13, 14)

Nagrania dokonano w Studiu CUSTOM 34 w Gdańsku w dniach 18-20.01.2019 roku. Nagrania zrealizował Piotr Łukaszewski, zaś edycję i mastering wykonał Marek Romanowski, projekt okładki i opracowanie graficzne Mirosław Miłogrodzki, konsultacje i korektę językową Tomasz Fopke. Płyta została wydana przez Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie (ISBN 978-83-66052-36-9) dzięki wsparciu Powiatu Wejherowskiego przy współpracy Tomasza Fopke i Aleksandra Janus.

W przedstawionym dziele artystycznym Doktorant udowadnia, że należy do ścisłej czołówki polskich muzyków jazzowych. Jego aranżacje są ze wszech miar ciekawe, frapujące i doskonałe. Wsłuchując się w brzmienie akordeonu można stwierdzić, że jest ono bardzo różnorodne w zależności od pełnionej funkcji. Akompaniując, słyszymy subtelne *voicingi*, które bardzo często zamieniają się w kontrapunkt towarzyszący melodii. Zaś w improwizacjach, Pan mgr Paciorek stosuje bogaty wachlarz regestrów oraz niemal całą skalę instrumentu, co czyni płytę ciekawą i zaskakującą. Przestłuchując album wielokrotnie odniosłem delikatne wrażenie, że w kilku utworach, t.j.: *Zasôł jô tam pszénicã*, *Sekretë*, *Kòzeł*, *Wele wele wetka*, *Majewô wanoga*, *Rëbôcë* do improwizacji akordeonu wkradły się drobne niedokładności, zaczepienia

dźwięków i omsknięcia. Natomiast, analizując nagrania z przedstawionym w opisie dzieła materiałem nutowym, zorientowałem się, że większość tych *niedokładności* zostało bardzo szczegółowo zapisane, co utwierdziło mnie w przekonaniu, że były to zabiegi celowe, które Doktorant stosuje umyślnie aby podkreślić swój indywidualny i rozpoznawalny styl, potwierdzając tym samym, najwyższy poziom wtajemniczenia w problematykę improwizacji i pełnionej przez akordeonistę roli w zespole jazzowym. Pisząc o zespole, nie można zapomnieć o wspaniałych muzykach, którzy współtworzą recenzowaną płytę. Pani Paulina Grochowska imponuje lekkością i czystością brzmienia, wspaniałe improwizacje to zasługa saksofonisty Macieja Sikały, punktualność i dyscyplina rytmiczna stoją po stronie kontrabasisty Piotra Lemańczyka, a wszystko to dobarwia bardzo czujny Adam Golicki na perkusji. Wszyscy muzycy są znakomitymi wykonawcami, artystami których chce się słuchać.

Część opisowa pracy Pana Cezarego Paciorka składa się z dwóch części poprzedzonych wstępem oraz z zakończenia w formie podsumowania. Praca spełnia wszelkie standardy edytorskie, przykłady nutowe są czytelne, a zebrana bibliografia wręcz imponująca.

Pierwsza część składa się z osiemnastu podrozdziałów, w których Doktorant przybliży historię jazzu i omawia zagadnienie improwizacji w kontekście muzyki świata. W dalszej części odnajdujemy najwybitniejszych akordeonistów jazzowych ze specjalnym ukłonem w stronę Astora Piazzolli i Richarda Galliano. Na szczególną uwagę w kontekście tematu dysertacji, zasługuje fragment poświęcony roli instrumentu harmonicznego w zespole jazzowym oraz podrozdziały zatytułowane: Urok świeżości i Urok nowości.

Część druga to szczegółowa analiza dwunastu utworów. Na uwagę zasługują dokładnie spisane improwizacje akordeonu oraz trafne i zrozumiałe opisy intencji i pomysłów Doktoranta na poszczególne aranżacje. Nagrane melodie nie tylko otrzymały nową harmonię, zmieniły się ich formy, a w kilku przypadkach Pan mgr Paciorek dokomponował, np. wstęp. Aranżując, autor wielokrotnie czerpał pomysły z tekstów piosenek, np. w utworze *Hej, mój mój* stosuje nowy rytm harmoniczny, by podkreślić wrażenie falowania, a w piosence *Wele wele wetka* polirytmie sięgając w opisie po przykład walca Fryderyka Chopina. Swoboda z jaką Doktorant opisuje poszczególne zabiegi jedynie utwierdza mnie w przekonaniu, że jest on najbardziej doświadczonym polskim akordeonistą jazzowym, który z praktycznego punktu widzenia ma największą wiedzę na temat roli akordeonu w zespole jazzowym.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z dziełem artystycznym i jego opisem, autorstwa mgra Cezarego Paciorka stwierdzam, że stanowi ono cenny wkład w rozwój akordeonistyki polskiej. Przedstawiony przez Doktoranta opis dzieła artystycznego to według mnie najlepsza w naszym kraju praca naukowa dotycząca akordeonu jazzowego, dlatego wnoszę o jej publiczne wydanie. Uważam, że mając do czynienia z kilkunastokrotnym zwycięzcą ankiety Jazz Top, muzykiem, który wystąpił na jednej z najważniejszych płyt Zbigniewa Namysłowskiego, akordeonistą mającym w swym dorobku koncerty u boku Marii Schneider, nie pozostaje mi nic innego jak określić Doktoranta mianem polskiego mecenasa akordeonu w świecie muzyki jazzowej. Recenzowana praca jest kompletna i w pełni rozwiązuje założone w temacie zagadnienia spełniając tym samym bez zastrzeżeń wymagania zapisów art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku.

Wnoszę o przyjęcie pracy doktorskiej mgra Cezarego Paciorka i dopuszczenie jej do publicznej obrony.